

уміти навчати й розвивати підлеглих, формувати та створювати нові робочі місця. Майбутньому управлінцеві необхідні знання про психологічну сумісність у колективі. Психологічна сумісність – такий ефект поєднання людей, що дає максимальний результат діяльності за умови мінімальних психологічних витрат осіб, які взаємодіють. На противагу їй психологічна несумісність – нездатність узгодити дії, що перешкоджає спільній діяльності, несприйняття інших людей.

Важливою функцією майбутнього керівника є формування навичок спільної управлінської діяльності й доведення їх до виконавців. Від правильності та своєчасності управлінських рішень залежить ефективність діяльності всього колективу. Менеджер повинен бути заповзятою людиною, тобто здатним досягати конкретних економічних і соціальних цілей завдяки практичній реалізації оригінальних, нестандартних рішень, як правило, пов'язаних із немалим господарським ризиком. Менеджерові потрібні такі якості, як новаторство й оригінальність у досягненні поставлених цілей, діловитість і практичність, сміливість і винахідливість, націленість на максимально ефективне використання всіх наявних можливостей.

Литвинова Є.
КНУ ім. Тараса Шевченка

БАЗОВЕ ПОРТФОЛІО СТУДЕНТА-ЛІТЕРАТОРА

За сучасних умов освіти розглядають як найважливішу цінність культури, що насамперед виявляється у філології, яка вивчає письмові тексти й на основі їх змістовного, мовного та стилістичного аналізу – історію й сутність духовної культури нашого суспільства. Особливої уваги потребують майбутні літератори – письменники, літературні критики, літературознавці, бо будь-які перетворення, що відбуваються у світі, прямо залежать від їх конкурентоспроможності, рівня професійної компетентності, рівня розвитку мотиваційно-ціннісної орієнтації на свою професію. Особливістю студентів-літераторів є їх професійна спрямованість на нау-

ково-дослідну роботу, тому профілізація у ВНЗ має здійснюватися з першого курсу навчання.

Одним з ефективних інструментів навчання та оцінення компетентності студента у ХХІ ст. може стати портфоліо, яке в розвинених країнах є технологією автентичного оцінювання освітньої та професійної діяльності. Із нашого погляду, портфоліо студента-літератора – це система засобів і прийомів комунікації викладача та студента, спрямована на формування й розвиток компетентностей студента, професійне зростання випускника як літератора у процесі наповнення й використання портфоліо відповідно до цілей і завдань навчання, які поділяються на базове, розвивальне, професійне, творче.

Базове портфоліо студента-філолога містить основний навчальний матеріал, який наповнюється викладачем або методичним центром (відповідно до навчального плану Інституту філології, ОКР бакалавр «Українська мова та література, іноземна мова»). Зразками документів можуть бути документи, зразки літературних творів, тести, творчі завдання, навчально-дидактичні матеріали, перелік питань до іспитів тощо. Структура *базового портфоліо* має поділятися за курсами навчання, за основними та профільними предметами.

До основних предметів можуть бути зараховані:

1 курс: історія України, вступ до мовознавства, сучасна українська мова, російська мова, іноземна мова, латинська мова, філософія, старослов'янська мова, екологія та безпека життєдіяльності; *2 курс:* політологія, міжкультурна комунікація, сучасна українська мова, іноземна мова, орфографічний та орфоепічний практикум, діалектологія, історія української мови, просодична система української мови; *3 курс:* історія української культури, психологія ділового спілкування, правознавство, історія української літературної мови, сучасна українська мова, іноземна мова, педагогіка, лінгвокраїнознавство; *4 курс:* стилістика і культура української мови, методика викладання іноземної мови, методика викладання української мови та літератури, сучасна українська мова, історія української літератури ХХ ст., іноземна мова (практичний курс), педагогічна практика.

До профільних дисциплін (для літераторів) можуть належати: *1 курс:* усна народна творчість, історія зарубіжної літератури, давня україн-

ська література, вступ до літературознавства, давня українська література, фольклорна практика; 2 курс: історія античної літератури, історія української літератури XIX ст., історія західноєвропейської літератури, полемічний дискурс в українській літературі, лінгвокраїнознавство, курсова робота з історії української літератури, діалектологічна практика; 3 курс: історія західноєвропейської літератури, психологічні основи Public relations, історія української літератури XIX ст., історія української літератури XX ст., курсова робота зі спеціалізації, джерелознавча практика, українська мала проза кінця XIX ст. – початку XX ст., поетика, основні віхи розвитку методики викладання української літератури в навчальних закладах, живомовні джерела української мови, синкретизм стильових модифікацій в українській літературі початку XX ст.; 4 курс: історія російської літератури, концептуалізація історії української літературної мови, українська зарубіжна література XX ст., кваліфікаційна робота бакалавра, розвиток модернізму в українській літературі, історія української драматургії й театру від бароко до «Розстріляного відродження», світоглядні засади Т.Шевченка, літературна герменевтика, проблеми динаміки української літератури: від давнини до новітнього часу.

До навчального плану не включено діловодство, риторичку, вивчення комп'ютерних комунікацій (соціальні мережі, skype, icq, web-сервіси) тощо.

Висновки. У статті проведено аналіз зарубіжного й вітчизняного досвіду з використання портфоліо студентів, узагальнено визначення портфоліо студента-літератора, визначено складники базового портфоліо. Потребує подальшого дослідження розвивальне, професійне та творче портфоліо.

Майстрок О.
УДПУ ім. П. Тичини

ПОГЛЯДИ В. Н. КАРАЗІНА НА РОЗВИТОК ЖІНОЧОЇ ОСВІТИ (ПЕРША ПОЛОВИНА XIX СТ.)

За умов глобалізаційних впливів та швидкоплинності суспільства виникає потреба у зверненні до творчої спадщини освітніх діячів і педа-